

Beste mensen,

Het onderzoek van uw ministerie van Financiën naar een toekomstbestendig juridisch kader voor crowdfunding, met een effectief toezicht en handhaving, juich ik toe. Mijn reactie is ingegeven door mijn ervaringen vanaf begin 2012 als investeerder via 13 crowdfundingplatformen (>350 projecten). Ik ben op grond van die ervaringen inmiddels gestopt met investeren via deze platformen.

Ik mis in uw notitie aandacht voor een analyse van de crowdfunding-‘markt’, zoals:

- *de aard van de fundingprojecten*; bij start-ups en nog meer bij ‘verliesfinanciering’-projecten is feitelijk sprake van *junk-leningen*, met een extreem hoog risico. Een goed inzicht daarin ontstaat door het doorlichten van defaults. Faillissementsverslagen e.d. geven nogal eens een schrijnend inzicht in het projectverloop; van opgepoetste pitches, verzwegen (belasting)schulden, anders bestede gelden, slechte bedrijfsvoering tot boterzachte gestelde zekerheden;
- *de partijen die betrokken zijn bij crowdfunding-projecten*; er is een groot verschil tussen de professionele partijen (banken etc.) en de vaak particuliere crowd-investeerders. Zowel waar het gaat om algemene inzichten in financiële risico’s van sectoren, zekerheidsstellingen e.d., als feitelijke informatie over bepaalde projecten (bijv. projecten afkomstig uit bancaire ‘bijzonder beheer’, allerlei vormen van stapelfinanciering waarbij banken alle zekerheden hebben bedongen en de hoogste risico’s worden afgewenteld op particulieren). Professionals hebben een straatlengte voorsprong;
- *het karakter van crowdfunding*: veel investeerders maken met relatief kleine bedragen een lening rond. De investeerders kennen elkaar veelal niet en zijn niet in staat een vuist te maken tegen platform, geldvrager, curator of professionele investeerder. Die grote onevenwichtigheid zie je terug in onzorgvuldigheid in pitches, gebrekkige communicatie naar investeerders, slechte afwikkeling van defaults en veel te weinig corrigerend vermogen bij platformen.

Vraag 2.1

De beschreven eisen omtrent bedrijfsvoering aan de platformen voldoen naar mijn inzicht niet. Zelfregulering gaat gelet op bovenstaande kenmerken absoluut niet werken. Juist deze sector, waar partijen nog terecht kunnen die door reguliere financiers zijn afgewezen, vraagt om goede regelgeving.

Vraag 2.3

Aanvullende maatregelen zijn noodzakelijk om de risico’s van het verdienmodel van de platformen te verkleinen. Dat bleek al bij de eerste omvallende site, de initiatiefnemer hield er - na alle fees te hebben ontvangen - gewoon mee op.

Het gespreid innen van provisies is de bottom line. Goed voorstelbaar is verder te gaan: pas uitbetaling door investeerders van een deel van de provisie ná voltooiing van de terugbetalingen (verrekenen bij laatste betaling). Dit ook vanwege de huidige eenzijdige etalering door platformen van 'succesvolle' projecten = gefinancierde. Volledig mislukte projecten staan op diverse platformen nog steeds als 'succesvol' genoteerd.

Vraag 2.8

Er zijn maatregelen nodig om fraude en belangenverstremeling te voorkomen. Voorbeelden te over: geldvrager bij het ene platform, die zelf een platform opricht en vervolgens via het eigen platform ook een lening afneemt, alles eindigend in faillissementen; bedrijven die meerdere malen geld ophalen bij hetzelfde dan wel diverse platformen om aan de terugbetalingen te kunnen blijven voldoen (lijkt soms wel ponzi-schema); verzwegen schulden en zekerheden, etc.

Vragen 3.1 – 3.3

Voor de noodzakelijke transparantie is het gewenst over de geldvrager, project en lening in ieder geval inzicht te hebben in:

- a. 'de voorkant' van projectvoorstellen: pitches zijn vaak te eenzijdig en te rooskleurig, over:
 - de werkelijke schuldopbouw. Bij veel mislukte projecten blijkt achteraf sprake van grote - vaak belasting - schulden. Is het bijv. mogelijk om een autorisatie te krijgen van belastingdienst, UWV en banken, alvorens een leningvraag via een platform in de markt te zetten?
 - de werkelijke betekenis van gestelde zekerheden. Onder die noemer wordt veel gebakken lucht verkocht, er is zelfs een platform dat stelselmatig verpanding expliciet benoemt als zekerheid en deze vervolgens gewoonweg niet regelt. Het is weer jammer dat een nieuwe financiële sector op basis van dit soort misleidende zaken kan en mag worden opgebouwd;
 - de betrokkenheid bij meerdere projecten (platform-hoppers) en faillissementen, de (schuld)relatie met bepaalde banken (bijzonder beheer, zekerheden etc.).
- b. de achterkant van (dreigende) wanbetaling en defaultsituaties; informatie hieromtrent wordt maanden zo niet langer achtergehouden. De informatievoorziening naar investeerders is vaak gebrekkig en onvolledig. Er wordt veel te gemakkelijk een beroep gedaan op zogenaamde gevoeligheid van de informatie. De crowd wordt ook geregeld gebruikt als *gratis buffer* voor projecten met liquiditeitsproblemen;
- c. de werkelijke defaultscore van platformen. Zij schermen naar potentiële investeerders met 'verantwoorde investeringsbeslissingen' maar geven geen inzicht in hun echte track record qua defaults en recovery;
- d. monitoring en inzicht in waar het via crowdfunding geworven budget werkelijk aan is gepend. Bij diverse projecten is mijn vermoeden dat de gelden anders zijn aangewend, en dat bij tijdige monitoring door het platform 'ongelukken' voorkomen hadden kunnen worden. De zorgplicht naar de investeerders behoort zich m.i. ook hiertoe uit te strekken.

Vraag 3.4

Het platform is de enige partij die serieus de belangen van versnipperde geldgevers kan behartigen wanneer de geldvrager niet aan de verplichtingen voldoet. Zij zouden het beste zicht moeten hebben op de situatie. Momentum is daarbij erg belangrijk, zo blijkt uit wél succesvolle terughaalacties van sommige platformen. Dat verlangt een nauwgezet volgen van de geldvrager, dan in de huidige situatie door platforms vaak het geval is.

Vraag 4.1

"De crowdfundingsector zal via zelfregulering invulling moeten geven aan de bescherming van kleine zakelijke klanten." Daar geloof ik totaal niet in. Gelet op het gedrag van de platformen tot op heden, zou er een volledige omslag in grondhouding moeten komen. Dat gaat bij de huidige (grotere) platformen niet gebeuren, wellicht alleen door nieuwe toetreders.

Vraag 5.1

In navolging van, naar ik meen, Groot-Brittannië zou overwogen kunnen worden de fiscale aftrekbaarheid van risicodragende investeringen of i.i.g. defaults voor particulieren (bv verrekening vermogensbelasting), zodat ook enige gelijkheid ontstaat ten opzichte van zakelijke investeerders.

Vraag 5.2

Mijn suggestie is om, naast een glashelder handhaafbaar juridisch regelkader, de kracht en de positie van de crowd te versterken. Mijn suggestie voor dit laatste is wettelijk voor te schrijven dat een platform *per project* een digitaal forum voor investeerders (besloten) beschikbaar moet stellen. Investeerders krijgen daarmee de mogelijkheid specifieke informatie uit te wisselen, relevante ontwikkelingen te signaleren, zich te organiseren en gezamenlijk een vuist te maken indien nodig. Daarmee kan in onderling gesprek dreigend onheil eerder worden gesignaleerd, en actie worden ondernomen, om schade te beperken. Ook biedt het een podium voor de geldvrager naar zijn investeerders. Hiermee kan de kracht van de crowd daadwerkelijk worden benut.

Ten slotte, de meerderheid van de projecten / geldvragers is wel oprecht. Ik draag het principe van crowdfunding een warm hart toe. Maar de toegang tot gemakkelijk geld is nu veel te groot. Dat trekt teveel foute en kansloze geldvragen aan. De platformen hebben teveel belang bij het binnenhalen van leningen en te weinig belang bij een zorgvuldige afwikkeling ervan. Ik hoop dan ook, dat de overheid beduidend meer eisen stelt aan de informatievoorziening vanuit de platformen. Echte transparantie lijkt mij de beste bescherming van (particuliere) investeerders.